

† ПРѢСТАВЛЕНА П[А]ВЛ[Е] [С]Ж[И]Т[О] [Ж]С[И]И [И] [И] [КО]М[А] ВЪ ДН[И] [І]С[Т] [І]А [И]С[Т] [І]А [Р]С[Е] В[О]Е-
ВОДЯ. МЦЬ [І]Ю[Н]С[К]Ъ І ДН[И] [Е]В[Е] А[В]Г[У]С[Т]Ъ
„ЗІІ“. = Răposata robul lui Dumnezeu jupan Nicola
in zilele lui Alexandru Voevod, luna lui august
in 8 zile, anul 7083 (=1575).

După aceasta ar urma că înainte de biserica zidită de Episcopul Grigorie a existat aici o biserică mai veche.

Biserica actuală are un adaus din secolul al XIX-lea, in lungime de aproape 7 m., peste care se ridică un turn de lemn, care nu armonizează cu clădirea principală. Partea veche a bisericii, in formă de cruce, are un altar ce se sfârșește cu o absidă pentagonală, un naos cu două sinuri, peste care se înalță un tambur octogonal și un mic pronaos. Câteva ferestre sunt alterate, fiind lărgite mai târziu.

Așa cum se prezintă, biserica din Schitul Golești, deși nu se distinge nici prin deosebite amintiri istorice, nici prin multă artă, prezintă totuși un netăgăduit interes prin modul cum ea oglindește starea culturală a epocii respective, așa că ar merita să fie conservată ca monument istoric.

D. ONCIUL.

Hanul „la Cerbul de Aur“ din Viena, unde a locuit Mihai-Vodă Viteazul.

Mihai Viteazul hotărise, după lupta dela Mirislău și pierderea Țării-Românești, să meargă la Praga și să se jeluască împăratului Rudolf II, care-l împacă apoi cu Basta, învingătorul său.

In drumul spre Praga se opri și la Viena, unde ajunse Sâmbătă in 2 (12) Ianuarie 1601 pe la amiazi ¹⁾. Avea cu dânsul o ceată de vr'o 40 de oameni, cu vr'o 60 sau 70 de cai de călărie și 17 «trăsuri rele» ²⁾. A intrat pe «poarta Carniolă» (Karner Tor), a trecut peste Kohlmarkt și a descălecat cu toată suita lui „la Cerbul de Aur“: *Zum galden Hirschen* ³⁾.

Înfățișarea lui Mihai și a oamenilor săi, îmbrăcămintea și armătura lor puseseră în uimire pe Vienezi. Cei mai mulți din escorta Voivodului erau îmbrăcați „tătărește“, purtau arcuri și tolbe cu săgeți, săbii cu mânere de argint și buzdugane ⁴⁾.

Mihai însuși e «un om puternic și înalt, in ochii căraia se oglindește tirania; are oameni răi cu dânsul, scrie Rabass către arhiducele Maximilian ¹⁾.

Încă înainte de a intra Mihai in oraș, arhiducele Mathias a trimis o trăsură și pe Turkowicz să-l întâmpine aproape de Hochamendt (?), până unde-l petrecuse episcopul din Pressburg, de Erla ²⁾. Arhiducele a trimis la „Cerbul de Aur“, pentru Mihai și pentru oamenii săi, 18 vedre de vin, 2 găleți de ovăz, 1 bou, 4 viței, 4 oi, câțiva pești vii, jumătate de majă de untură, 10 cași de Olanda și altele de ale gurii. Mihai însă aștepta să-l găzduiască Nemții gratuit și afară de aceasta cerea să-i dea Imperialii banii ce-i datorau pentru vitele trimise de el Austriacilor in trecuta campanie turcească ³⁾, căci altfel nu ar avea de rândul gurii nici pe trei zile și atunci ar trebui să-și pună zălog feciorul (?).

In scopul acesta și pentru alte pricini a fost primit in audiență de arhiducele Mathias, îndată după sosirea lui in Viena ⁴⁾.

Hanul „la Cerbul de Aur“ in care a locuit cel mai mare Voivod al nostru, nu mai există astăzi. Intr'un album al orașului Viena ⁵⁾ însă, am aflat ilustrația acelu han străvechiu, precum și unele date lămuritoare asupra originii și localui unde a stătat el, — date pe cari le comunic aci.

Hanul la «Cerbul de Aur» din Viena.
— După Albumul lui Wilhelm Kisch —

Pela începutul sec. al XVI-lea a fost proprietar al hanului «la Cerbul de Aur», Mathias Heuperger, renumitul autor al cărții — așa de rare acum — *Ueber die Heiligthümer bei St. Stefan und ueber den Heiligthumsstuhl*. Clădirea aceasta servia și pe la începutul secolului al XVIII-lea de han, purtând aceeași firmă «Cerbul de Aur». Pe atunci era proprietatea lui Octaviaa

Lumago, a cărui familie a fost ridicată mai târziu la rangul de nobili. Familia Lumago a stăpânit hanul 150 de ani, până la 1806, când a trecut în proprietatea lui Georg Iohann von Karajan, iar la 1820 l-au moștenit Demeter și Theodor Karajan, cari au împreunat hanul cu casa de așturi, ce purta No. 700 pe vremea lui W. Kisch,— autorul albumului din 1883.

În hanul «la Cerbul de Aur» se afla pe vremuri o veche școală de scrimă a meseriașilor și a altor lucrători ce-și arătau vitejia, învățând floreta, sabia, spada și ținându-și steagul — un fel de distracție pe vremuri. Lucrătorii se adunau aproape în fiecare Duminică la școala cea de scrimă și «dădeau reprezentații» pe un preț ieftin ⁹⁾.

Când se aduceau omagiile dinastiei moștenitoare, era obiceiul încă de pe timpul lui Maximilian II de se ridica înaintea acestui han un podium, pe care se întocmiau fântâni artesiane cu vin roșu și alb și se arunca pâine și carne mulțimei adunate înaintea hanului. Obiceiul acesta a fost desființat de împăratul Francisc II, care la 25 April 1792 a pus să se arunce bani săracilor ¹⁰⁾.

Hanul se afla pe Graben, dar în anii 1840 și 1841 a fost mutat de pe Graben în apropiere de Kohlmarkt, nu departe de domul Sf. Ștefan ¹¹⁾. În colțul format de strada Neue Rotenturmstrasse 20 cu strada Fleischmarkt 1, este locul unde a stat hanul „la Cerbul de Aur» dela 1841 înainte, acum însă se ridică una din casele cele mai moderne, în stil secesionist, din Viena ¹²⁾.

Ilustrația — după cea din albumul lui Wilhelm Kisch — e executată după un tablou mai vechiu al lui Emil Hütter. Între etajul de jos și cel de sus se vede pe partea stângă un cap de cerb cu coarne și firmă, iar deasupra porții un semn, care arată probabil că acolo se vindea vin ¹³⁾. Ograda (curtea) pare să fi fost foarte largă, căci de altfel nu s'ar fi putut adăposti cele 17 chervane și cei 70 de cai de călărie. Arhitectura e fără îndoială cea din sec. al XVI-lea.

Cred că am făcut bine dând și istoricul pe scurt al acestui han, în care a petrecut o bucată de vreme marele Mihai Viteazul, poate în epoca cea mai critică din viața lui, când era bătut de nevoi și de lipsa de bani, iar pe de altă parte subminat de dușmanii săi neadormiți.

Viena.

I. GRAMADĂ.

¹⁾ *Doc. Hurm.*, VIII, 206 N^oCCC; XII, 1139 N^oMDCLIX și 1132 N^oMDCXXXIX. — ²⁾ *N. Iorga*, Acte și Fragmente, I, 179; în *Doc. Hurm.*, XII, 1139 N^o citat se spune că avea

«sechzehn Gutscher und sechzig Reitklepper». — ³⁾ *Doc. Hurm.*, XII, 1139 N^o citat; ibidem, 1124 N^o MDCXXXI. *N. Iorga*, Acte și Fragm., I, 179. — ⁴⁾ Cred că cuvântul «*Pusiggan*» din scrisoarea cu data Viena 13 Ianuar 1691, publicată de D-I Iorga în Acte și Fragm., I, 179, înseamnă *buzdugan* și nu altceva. — ⁵⁾ *Doc. Hurm.*, XII, 1124 N^o MDCXXXI; — ⁶⁾ *Doc. Hurm.*, XII, 1132 N^o MDCXXXIX și XII, 1124 N^o citat. — ⁷⁾ *Doc. Hurm.*, VIII, 206 N^o CCC. — ⁸⁾ *Wilhelm Kisch*, Die alten Strassen und Plaetze Wien's und ihre historisch-interessanten Haeuser, apărut la *M. Gottlieb*, Viena 1883, 583—4. — ⁹⁾ *Wilhelm Kisch*, la locul citat mai sus, și *Tolner*, Erinnerungen von Wien, Viena 1702, 14 și 15. — ¹⁰⁾ *Realis*, Curiositäten und Memorabilienlexicon von Wien, Viena 1846, vol. II, 42. Acest lexicon a fost editat de *Anton Köhler*. — ¹¹⁾ *Realis*, la loc citat. — ¹²⁾ *W. Kisch*, loc citat. — ¹³⁾ *W. Kisch*, ibidem.

Zidurile Băniei Craiovei.

Contrar teoriilor de până acum câțva timp, cari, pornind dela etimologia cuvântului Craiova (=Cetatea Craiului), coborau originea orașului chiar pe vremea Asaneștilor, astăzi este lucru stabilit (*N. Iorga*, Geschichte des rum. Volkes I, pp. 195 335, 367), că orașul Craiova luă naștere pe la jumătatea veacului al XV-lea, când frații Craiovești, stăpânitorii acestei întinse moșii, fură ridicați la treapta de dregători, ВАНГТЕН, de către Vladislav al II-lea.

Strălucirea sa începe, mai ales, dela începutul veacului XVI-lea, când cel mai mare frate, Barbu, fu investit cu demnitatea de Ban al Banatului Craiovei — reminiscență a vechiului banat unguresc de Severin, stăpânit odată, ca feud, și de Dornii noștri.

De atunci până pe vremea ocupației Olteniei de Austriaci, banii Craiovei, având sub ei pe cei cinci Vornici ai județelor, cărmuiră Oltenia, cu puteri quasi-domnești, în tot ceea ce privește afacerile juridice, civile și financiare. Sub Austriaci demnitatea lor fu conservată, cu toate că li se mai micșoră autoritatea, fiind puși sub ordinile generalului-comandant al Transilvaniei și dându-li-se un sfat de boieri: consilierii, un secretar și un comisar al ținutului. — După retrocedarea Olteniei banii își continuă funcțiunile depline până prin 1761, când Constantin Mavrocordat, lăsându-le toate onorurile legate de acest titlu, îi despuie de toate atribuțiunile juridice, financiare și administrative, cari fură exercitate, acum, de trimișii speciali ai Voivodului:—caimacarii.

Cari sunt urmele rămase, în Craiova de astăzi, de pe acele vremi? E o întrebare ce și-o pune orice vizitator, doritor de a putea înțelege — în epoca